

VENDEGLÁTÁS

1079 OKT

92

244

A GUNDEL
CSALÁD

Úgy hírlík, a Városligetben, az Állatkert mellett most már igazán rövidesen megnyílik a megfiatalított Gundel Étterem. A Gundel. Nem egyszerűen egy újjáépített vendéglő, hanem az a vendéglő, amely a századeleje óta fogalom volt Budapesten, az országban, sőt külföldön is. A híres-neves Gundel család történetét szeretnénk hát megismertetni a következőkben, ily módon is emléket állítani a nagy magyar vendéglős dinasztiának. Írott emlékekből, az élő családtagok és tanítványok személyes információi alapján megkíséreljük végigjárni azt az immár közel másfél évszázados utat, amelyet ez a nagy család a magyarországi vendéglátás történetében megtett, minden időben magas színvonalon, mély hivatástudattal, mind több és több szakmai tudással bizonyítva: a vendéglátás nem egyszerűen egy szakma, hanem *művészi színvonalon is művelhető mesterség.*

Könnyű volt akkor — szinte hallom a gyors véleményét. Könnyű volt valóban? Próbáljuk hát megfejteni az igazságot.

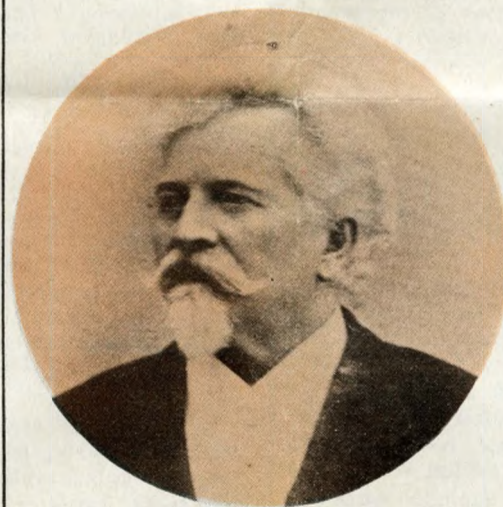
A 12 ÉVES IDEGEN

1856. Alig néhány évvel a Szabadságharc örömmámora es vérző sebei után egy 12 éves kislány elindul a bajorországi Ansbachból. Szerencsét próbálni, mint annyi sok „vándorlegény” akkortájt? Talán igen, talán nem, mindenesetre szükségből. Segítenie, legalábbis enyhítenie kellett őt gyerekekkel éppen előzvegyült édesanyja gondján azzal, hogy megpróbál saját lábára állni. Van Pesten egy rokon, hozzá igyekszik. S az alig serdülő kislányt nagybátyja, Gärtner György vendéglős magához fogadja. Gránátos (ma Városház) utcai vendégfogadójában neveli a szakmára. Biztos, hogy ekkor kezdődött a Gundel család magyarországi pályafutása. A kislány: Johann Gundel, azaz Gundel János, a dinasztiaalapító. Kezdetben borfiúként lesi a vendég kívánságát, figyeli a konyha, a pincérek munkáját, majd fokról fokra gyorsan emelkedve maga is pincér, főpincér, végülis kiváló vendéglős lesz. De addig eltelik egy évtized. 22 éves, amikor összegyűjtött pénzéből megvásárolja a Király (ma Majakovszkij) utcában a Bécsi Sörház vendéglőt, majd 1871-ben a mai József nádor téren, abban

az épületben, amelyben ma a Posta Központi Hírlapiroda van, megnyitja a Blumenstöcklit, ahol a pesti és budai polgárok először ismerkednek meg a bajor sörrrel és a délelőtti uzsonnának szánt kispörkölttel. (Meglépődne egy mai vendéglős, ha a vendég ebédlőd előtt, mondjuk délelőtt tizenegyor kispörköltet rendelne?)

Gundel János jó érzékkel „újított”, —

nem tekinthető hát véletlennek, hogy 1889-ben már ő volt a korszak egyik legpatinásabb szállójának, az István főherceg szállodának a bérloje. Az Akadémia utcában, a Magyar Tudományos Akadémia szomszédságában levő szálló éttermében otthonosak voltak a tudományos-művészeti élet jelesei, Jókai, Mikszáth, Erkel Ferenc és sokan mások. Élvezték a ritka jó konyhát és a vendéglős személyre szóló figyelmét. Mert Gundel János mindkettőnek művésze volt. Lássunk csak egy ünnepi eseményt. 1894. október 6. Mikszáth Kálmán tiszteletére az István főherceg szállóban „Mikszáth szobát” nyit a gazda. Az étlap — stílusosan — palóc leves, lohinaifűves hal,

Nemzedékről
nemzedékre

tót atyafiak haluskája, brézói ludak Mikszáth módra.

A történeti igazsághoz tartozik, hogy az István főherceg szálloda már a reaktiválás idején került Gundel kezelésbe. Gundel János ugyanis 1879-ben, belefáradva a gyermekkorban kezdett kemény munkába, nyugalomba vonult. Az önkéntes visszavonulásba azonban beleszólt a sors: az addig gyermektelen házaspárnak a nyugalom éveiben öt gyereke született, ismét volt hát célja a munkának.

VENDEGLŐS A KÖZÉLETBEN

De maradjunk még egy kicsit a dinasztia alapítónál. Akkor, mikor Gundel János átmenetileg felhagyott a munkával, nem ítélte téltlenségre magát. Már 1875 óta elnöke volt a Magyar Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok Ipartársulatának, ami nem amolyan tiszteletbeli megbízatás, hanem a hazai vendéglátást fejleszteni hivatott tevékenység volt. Mint ipartársulati elnök mondta ezt a ma is érvényes gondolatot: „Ha technikailag le is vagyunk maradva a külföldtől, legalább vendégszerezzéssel, figyelemmel kell pótolnunk a hiányokat.”

Hároméves elnöksége alatt, az ő kezdeményezésére rendezték Budapesten, 1902-ben a világ szállodásainak nemzetközi kongresszusát, 600 szakember részvételével. Közéleti érdeklődésére bizonyíték az elnöksége alatt megtartott első országos vendéglős kongresszus és már a jövőn munkálkodik, amikor az első magyar vendéglátóipari tanulóiskolát kezdeményezi.

Mi ebből az életútból a tanulság a mai fiatalok számára? Egyszerű: nem ellentétes az egyéni boldogulás és a közérdek egyidejű ápolása. Mert hiszen Gundel János is megelégedhetett volna a személyes sikerrel — volt bennük része elég —, de a hivatásnak érzett, hivatástudattal végzett munka többre serkentette. És talán éppen ez az oka, hogy neve maradandóvá lett a magyar vendéglátás történetében. 72 éves korában, 1916-ban halt meg. Szellemét, szakmai tudását, szeretetét öt gyereke közül két fia és egy lánya vitte tovább.

(Következik: A gyerekek)

NEMES ÉVA